

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

DANTE
ALIGHIERI

Infernul

Traducere din limba italiană de
George Coșbuc

la

CUPRINS

CÂNTUL I

PROLOG LA DIVINA COMEDIE

Dante, rătăcind într-o pădure, ajunge la poalele unui deal. Cele trei fiare. Apariția lui Virgiliu și con vorbirea lui cu Dante 7

CÂNTUL II

Invocația către muze. Șovăirea lui Dante, dojana și îndemnurile lui Virgiliu. Rugăminte Beatricei. Înspre poarta Infernului 16

CÂNTUL III

Poarta Infernului. Pedeapsa celor șovăielnici. Caron. Trecerea Aheronului 25

CÂNTUL IV

Primul cerc: (Limbul). Poeții antici și Dante. Castelul înțeleptilor 34

CÂNTUL V

Cercul al doilea: Judecătorul Infernului: Minos. Păcătoșii din dragoste. Francesca da Rimini și Paolo Malatesta. Povestea lor de dragoste și moarte 44

CÂNTUL VI

Cercul al treilea: Lacomii. Cerber. Ciacco vorbește despre Florența și îi prezice lui Dante exilul 54

CÂNTUL VII

Cercul al patrulea: Sgârciții și risipitorii. Pluto. Despre soartă. Mânioșii 62

CÂNTUL VIII

Cercul al cincilea: Mânioșii. Trecerea râului Stix în barca lui Flegias. Filippo Argenti. Cetatea Dite 70

CÂNTUL IX

Cercul al şaselea: Ereticii. Lângă poarta cetății Dite.
Cele trei Furii. Trimisul ceresc. Cei doi poeți intră
în cetate. Ereticii îngropăți în morminte de foc 79

CÂNTUL X

Cercul al şaselea: Ereticii. Farinata degli Uberti și
Cavalcanti. Prevestirea exilului lui Dante 88

CÂNTUL XI

Cercul al şaselea: Ereticii. Mormântul papei
Anastasie. Topografia Infernului 98

CÂNTUL XII

Cercul al şaptelea: Brâul întâi. Violenții. Minotaurul.
Centaurii. Violenții împotriva aproapelui 105

CÂNTUL XIII

Cercul al şaptelea: Mânoșii. Pădurea sinucigașilor.
Pier della Vigna. Risipitorii 114

CÂNTUL XIV

Cercul al şaptelea: Brâul al treilea. Violenții
împotriva lui Dumnezeu. Capaneu. Origina
râurilor din Infern 125

CÂNTUL XV

Cercul al şaptelea: Violenții împotriva firii.
Sodomitii. Brunetto Latini. Noua prevestire a
exilului lui Dante 133

CÂNTUL XVI

Cercul al şaptelea: Violenții împotriva firii.
Convorbirea lui Dante cu trei florentini.
Corupția Florenței. Gerion 142

CÂNTUL XVII

Cercul al şaptelea: Brâul al treilea. Violenții
împotriva artei. (Câmătarii. Monstrul Gerion) 150

CÂNTUL XVIII

Cercul al optulea: Bolgia întâia și a doua. Pezevenghii,
seducătorii de femei și înșelătorii. Lingușitorii 159

CÂNTUL XIX

Cercul al optulea: Bolgia a treia. Simoniacci. Papa
Nicolò al III-lea. Violenta invectivă a lui Dante
împotriva papilor simoniaci 168

CÂNTUL XX

Cercul al optulea: Bolgia a patra. Ghicitorii 177

CÂNTUL XXI

Cercul al optulea: Bolgia a cincia. Cei care își
însușesc hanul obștesc. Amenințările diavolilor.
Umorul dantesc 185

CÂNTUL XXII

Cercul al optulea: Ciampolo di Navara și fratele
Gomita. Cursa întinsă dracilor de Ciampolo.
Cearta acestora 193

CÂNTUL XXIII

Cercul al optulea: Bolgia a șasea. Ipocriții 202

CÂNTUL XXIV

Cercul al optulea: Bolgia a șaptea. Hoții 211

CÂNTUL XXV

Cercul al optulea: Bolgia a șaptea. Hoții 220

CÂNTUL XXVI

Cercul al optulea: Bolgia a opta. Răii sfătuitori.
Invectiva lui Dante împotriva Florenței. Sfătuitori
răi învăluiti în flăcări. Ulise și Diomede 229

CÂNTUL XXVII

Cercul al optulea: Bolgia a opta. Sfătuitori de rele.
Guido da Montefeltro. Dante vorbește despre starea
politica a Romagnei 238

CÂNTUL XXVIII

Cercul al optulea: Bolgia a noua. Semănătorii de
dezbiniari 246

CÂNTUL XXIX

Cercul al optulea: Bolgia a zecea. Falsificatorii 255

CÂNTUL XXX

Cercul al optulea: Bolgia a zecea. Falsificatorii 264

CÂNTUL XXXI

Puțul giganților 273

CÂNTUL XXXII

 Respect pentru oameni și cărti
 Cercul al noualea: Trădătorii. Căina, trădătorii de
 rude. Antenora, trădătorii de patrie sau de partid.

Bocea degli Abati. Contele Ugolino 282

CÂNTUL XXXIII

 Cercul al nouălea: Trădătorii. Zona a doua.
 Antenora (trădătorii de patrie sau de partid).
 Contele Ugolino. Invectiva împotriva Pisei 292

CÂNTUL XXXIV

 Cercul al nouălea: Zona a patra și ultima.
 Trădătorii 303

COLECȚIA RAO CLASIC

DANTE ALIGHIERI
Infernul
JANE AUSTEN
Mândrie și prejudecătă
HONORÉ DE BALZAC
Verișoara Bette
L. FRANK BAUM
Vrăjitorul din Oz
ALBERT CAMUS
Carnete
*Față și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara
 Primul om*
Străinul. Ciuma. Cădereea. Exilul și împărăția
LEWIS CARROLL
*Aventurile lui Alice în Tara Minunilor.
 Alice în Tara Oglinzii și ce a găsit acolo*
AGATHA CHRISTIE
Zece negri mititei
KATE CHOPIN
Trezirea
SIR ARTHUR CONAN DOYLE
*Studiul în roșu-aprins. Semnul celor patru
 Câinele din Baskerville. Valea Terorii*
ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY
Micul prinț
*Curierul de Sud. Zbor de noapte. Pământ al oamenilor. Pilot de război
 Cetatea*
F. SCOTT FITZGERALD
Marele Gatsby
ANDRÉ GIDE
Amintiri de la curtea cu juri. Sechestrata din Poitiers
Falsificatorii de bani. Porumbelul
Pivnițele Vaticanului
Fructele pământului. Noile fructe
HERMANN HESSE
Basme
Cele mai frumoase povestiri

CÂNTUL I

PROLOG LA DIVINA COMEDIE

Dante, rătăcind într-o pădure, ajunge la poalele unui deal. Cele trei fiare. Apariția lui Virgil și con vorbirea lui cu Dante

- 1 Pe când e omu-n miezul vieții lui,
m-aflam într-o pădure-ntunecată
căci dreapta mea cărare mi-o pierdui.
- 4 Amar mi-e să vorbesc cât de-nfundată
pădure-a fost, încât de-a ei cumplire,
gândind la ea, mi-e mintea-n crâncenată!
- 7 Un strop mai mult de-amar și m-ar răpune!
Dar, până să v-arăt a mea scăpare,
eu de-alte stări văzute-n ea voi spune.
- 10 Intrai în ea și nu știu felu-n care,
atât de mult eram de somn pătruns,
pe când ieșeam din dreapta mea cărare.

¹ **În miezul:** La treizeci și cinci de ani, ajuns la jumătatea vieții. Suntem într-o noapte a Săptămânii Patimilor a anului 1300.

² **M-aflam:** Dante bagă de seamă că s-a rătăcit într-o pădure întunecată, simbol al vieții sale vijelioase și pline de păcate, în care se scufundase după moartea Beatricei.

¹¹ **De somn pătruns:** Va spune în altă parte că el s-a rătăcit îndată după moartea Beatricei (9 iunie 1290), când – pierdută fiind aceea care îl mâna pe drumul drept – s-a lăsat ademenit de iluziile înșelătoare, împins în păcat (somnul sufletului).

- 13 Dar, când sub o colină fui ajuns,
sub care se-nfundă și-această vale,
de-a cărei groază mă simții străpuns,
- 16 privind, văzut-am creștetele sale
scăldate-n focu-acelei dragi planete
ce mâna sigur pe-orșicare cale.
- 19 Și-atunci scăzu și spaima care-mi stete
o baltă-n suflet, cât putu să-ncapă
prin noaptea care-atâtea spaime-mi dete.
- 22 Și, ca și-acela ce din valuri scapă
și-abia răsuflă, (de la mal cătând,
se-ntoarce spre primejdioasa apă);
- 25 aşa și sufletu-mi, și-acum, fugând,
s-a-ntors spre-acel ponor (în ochi prințându-l,) ce n-a lăsat om viu prin el nicicând.
- 28 Și-astfel, truditul trup mai întremându-l,
plecai din nou pe coasta neumblată,
dar ferm picior tot cel de jos avându-l.

13 Colină: Colina simbolizează, în contrast cu pădurea, viața simplă și curată.

17 Dragi planete: Soarele care, după astronomia timpului, era una din cele șapte planete. Soarele simbolizează pentru Dante creștin lumina credinței care conduce sufletul pe căile măntuirii.

21 Prin noaptea: Noaptea de joi spre vineri (7 spre 8 aprilie 1300). Călătoria lui Dante va dura șapte zile. Noaptea aceasta simbolizează timpul rătăcirii în pădurea păcatelor.

22 Și ca și-acela: Este prima comparație a *Divinei Comedii*, de o rară frumusețe plastică: zugrăvirea naufragiatului scăpat din valurile amenințătoare la ţărm.

30 Ferm picior: Unul dintre cele mai comentate versuri ale *Divinei Comedii*. Desigur că cea mai clară interpretare este aceea a lui

- 31 Și-abia-ncepui să urc pe ea și, iată,
săltând o sprintenă panteră-n drum
și-având o blană mândru-mpestrăță
- 34 nu vrea să-mi lase cale nicidecum,
și-astfel de mult mă-mpiedica-n suire,
că stetei să mă-ntorc acum-acum.
- 37 Era-ntr-a zilei cea dintâi ivire,
iar soarele ieșea cu-aceleași stele
ce-au fost cu el, când veșnica iubire
- 40 a pus mișcarea primă-n el și-n ele;
și-astfel făcea să sper de multe ori
la blana fiarei cu pestriță piele
- 43 și dulcele-anotimp și-ai zilei zori;
nu îns-atăt ca frică să nu-mi fie
de-un leu care-apărând îmi da fiori.

Torraca: „Dante face aci aluzie la mersul lui, în același timp pripit și șovăitor la urcarea dealului, fiindcă în urcușurile grele piciorul și jos stă mai tare sprijinit ca acela pe care se sprinjă tot corpul, față de cel mai înalt, nesigur și șovăitor, pe când încearcă terenul.“

32 Panteră: Înaintea ochilor poetului apar una după alta trei fiare: o panteră, un leu și o lupoaică. Pantera simbolizează desfrânarea. S-a dat și o altă interpretare după care pantera cu părul ei alb și negru ar face aluzie la cetatea Florenței, dezbinată în luptele civile dintre Albi și Negri.

37 Era-ntr-a zilei: Era în zori și soarele răsăring se află în constelația Berbecului ca și în clipa creației lumilor, după biblia creștină.

43 Și dulcele-anotimp: Senina oră a zorilor și primăvara îi dădeau încredere și nădejde că va putea scăpa de această primă piedică, a panterei.

45 Leu: Simbolizează mândria sau violența. Unii comentatori au văzut în leu personificarea „pacificatorului“ Toscanei, Carol de Valois.

46 Părea că el asupra-mi vrea să vie
cu botu-n vânt, și-n foamea lui cea mare
părea și zării-o spaimă ca și mie.

49 Și iată și-o lupoaic-apoi, că pare,
cu mii de pofte-n slabu-i trup răpus,
căci mulței lumi îi face zile-amare,

52 prin multă piedică ce-n drum mi-a pus
cu groaza ce-o stârnea a ei vedere,
pierdut speranța de-a mai merge-n sus.

55 Și, ca și-acel ce vesel strângе-avere,
când vine-un timp care și-a pierde-l face,
e-n toate trist și-si plângе-a lui durere,

58 așa-mi făcu și bestia făr' de pace,
ce-ncet-încet venindu-mi, mă-mpingea
acolo unde-orice lumină tace.

61 Pe când mă ruinam în noaptea grea,
deodata-mi apăruse unul, care,
de lung ce-a fost tacut, ca mut părea.

64 Văzându-l deci aci-n pustiul mare:
„Oricine-ai fi, ori umbră-adevărată,
ori om – am zis –, te rog, ai îndurare!“

49 O lupoaică: Este simbolul avariicii sau lăcomiei. Unii comentatori au interpretat-o ca simbolul curții papale de la Roma.

60 Orice lumină tace: Toate fiarele vor să-l facă să reentre în pădurea întunecată – în pădurea păcatelor.

61 Ruinam: Italienism – În felul acesta traduce Coșbuc *rovinava*, care în italienește înseamnă „cobora precipitat“.

63 De lung ce-a fost tacut: Este umbra lui Virgiliu, cântărețul *Eneidei*, cel mai mare poet al Antichității, folosit de Dante în *Divina Comedie* drept căluță, simbol al rațiunii umane.

67 „Nu-s om – a zis –, ci-atare fui odată.
Strămoși – răspunse el – lombarzi avui:
din Mantua și mam'avui, și tată.

70 Deși târziu, sub Iuliu mă născui,
și Roma sub August, pe când domnise
minții zei ce mint, eu o văzui.

73 Poet fiind, cântai pe-a lui Anhise
cucernic fiu, care cu-ai Troiei fii,
când Ileon fu ars, la noi venise.

76 Dar tu-ntr-acest amar de ce revii?
De ce nu sui pe dealul desfătării,
că-i scop și cauz'oricărei bucurii?“

79 „Virgil ești tu? Fântâna ești, al cării
torrent – îi zisei cu rușine-acum –
bogat pornit-a fluvial cuvântării?

68 Lombarzi: Virgiliu se născuse în Pietole, în apropiere de Mantova. În timpul lui Dante aproape toată Italia nordică se numea Lombardia.

69 Mantua: Virgiliu nu-și spune numele, ci-l lasă pe Dante să aibă mulțumirea de a-l descoperi.

70 Sub Iuliu mă născui: Mai precis, Virgiliu s-a născut în anul 70 î.Hr., aşa că la moartea lui Iuliu Cezar avea douăzeci și şase de ani.

72 Mintiții zei: Zeii Antichității minciuni, înselători. Virgiliu nu a putut cunoaște nici creștinismul, deoarece a murit cu nouăsprezece ani înainte de nașterea lui Isus Cristos.

73 Poet fiind: Este de notat chipul treptat în care Virgiliu se dezvăluie lui Dante, marele său emul.

74 Cucernic fiu: Este vorba de Enea, eroul *Eneidei*, marele poem epic al lui Virgiliu.

79 Din versurile care urmează se văd dragostea și admirarea pe care Dante le avea pentru umanitatea antică, pentru Virgiliu, al cărui poem, aşa cum va spune în Cântul al XX-lea al *Infernului*, îl știa pe din afară.

82 Tu, marea faclă-n veci pe-al artei drum!
 Deci fie-mi de-ajutor iubirea vie
 și studiul lung în dulcele-ți volum.

85 Părinte-mi ești, maestru-mi ești tu mie,
 tu, singur, ești acel ce-a dat o viață
 frumosului meu stil ce-mi e mândrie.

88 Vezi, fiara m-a întors și-mi șade-n față.
 Ajută-mi, înțeleptule vestit,
 căci inima de spaimă-n mine-ngheață!“

91 „Pe-alt drum ți se cădea să fi pornit
 – mi-a zis, văzând ce plânset mă doboară,
 de vrei să scapi de locul astă cumplit.

94 Căci bestia care-asupra ta scoboară
 nu lasă-n drum pe nime fără-de-osândă,
 ci-i stă de cap astfel, până-l omoară.

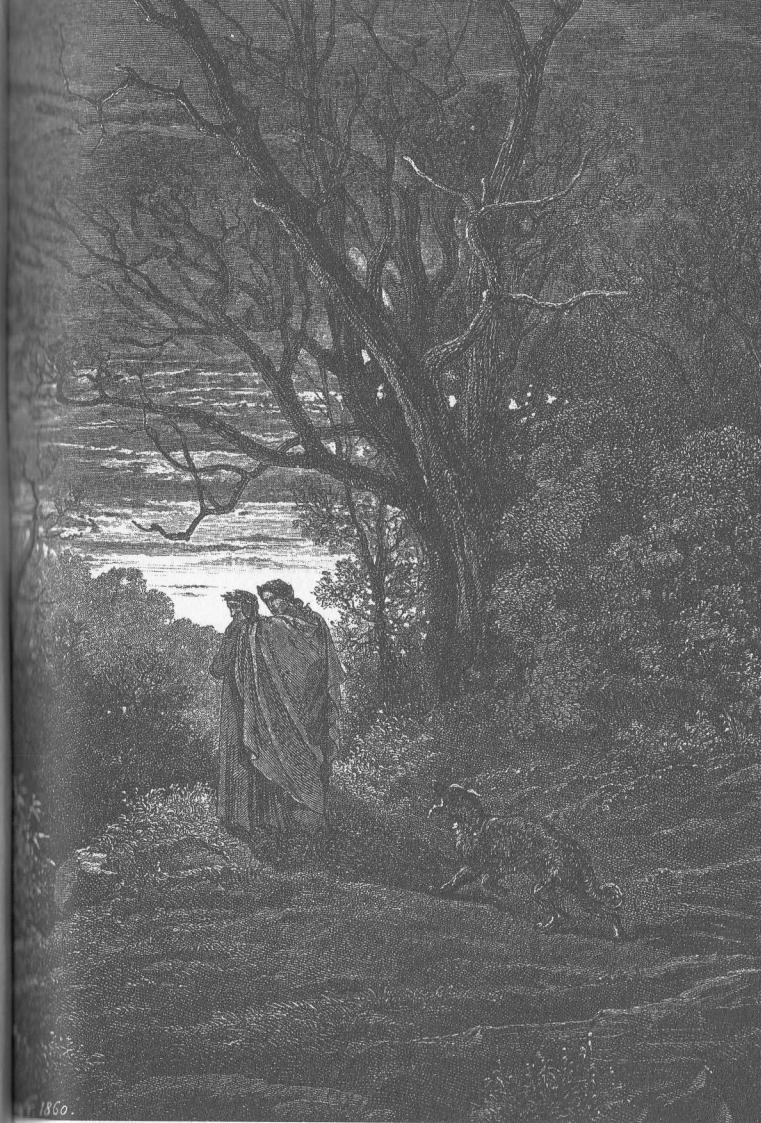
97 E rea din fire și mereu la pândă
 și-n veci fără de saț cumplita-i vrere,
 căci, după ce-a mâncat, e mai flămândă.

100 Sunt multe fiare cari și-o fac muiere,
 și și mai multe-or fi pân'o să vie
 să-i dea Copoiul moarte-ntru durere.

98 **Fără de saț:** De aici se vede că lupoaică e simbolul poftei fără de saț, al patimiei desfrâname.

100 **Sunt multe fiare:** Păcatele cu care avariția merge împreună.

102 **Copoiul:** Nu există în tot poemul un vers care să fi dat naștere la mai întinse discuții. Unii comentatori au văzut în Copoi un papă sau împărat ideal, altii un personaj istoric determinat: Henric al VII-lea, către care tineau speranțele poetului exilat, papa Benedict al XI-lea, sau Cangrande della Scala, căruia Dante i-a dedicat *Paradisul*.

1860.

Cântul I, v. 88

103 El nu averi căta-va, nu moșie,
ci mintea și virtutile și mila
și țara sa-ntre Fltre o să-i fie.

106 Prin el vom mântui de-amar umila
Italie, de-al cărei drag, tu, Nise,
muriși, și Turn și-Evrial și Camilla.

109 Gonindu-ne-o de prin cetăți închise,
din loc în loc, va-mpinge-o-n Iad de veci,
de unde-ntâi invidia ne-o trimise

112 Spre-a ta scăpare, cred și judec, deci,
să-ți fiu conducător, și te voi scoate
de-aici, făcând prin loc etern să treci,

115 s-auzi cum urlă desperate gloate,
să vezi și-antice duhuri osândite,
ce-a doua moarte-a lor și-o strigă toate.

118 Și-apoi să vezi și duhuri mulțamite
în foc, căci speră să ajung'asa,
oricând va fi, la neamuri fericite,

121 la cari de-ai vrea și tu a te urca,
mai bun ca mine-un suflet e ce vine
și lui am să te las când voi pleca.

106 **Umila Italia:** Deși epitetul acesta derivă dintr-un vers al *Eneidei* care denumește în felul acesta Italia de jos (*Eneida* III, 522), Dante face aici aluzie la întreaga Italia, pentru care au murit fecioara Camilla și celealte personaje ale *Eneidei* de care el pomenește în versurile 107 și 108 ale acestui cânt.

117 **A doua moarte:** Adică și moartea sufletului.

120 **Neamuri fericite:** Fiindcă sunt în Paradis.

122 **Un suflet:** Beatrice, suflet mai demn decât al lui Virgiliu. Virgiliu îi va fi călăuză lui Dante în Infern și Purgatoriu, iar Beatrice în Paradis.

124 Acel Stăpân ce-acel imperiu-l ține,
fiindcă fui rebel la sfânta-i lege,
nu vrea să-i intri-n țara Sa prin mine.

127 Tutindeni este domn, ci-aici e rege,
aici cetatea Sa și tronu-l are,
ferice-acei pe care-aci-i alege!“

130 Iar eu: „Oh, fă, pe Dumnezeul care
tu nu-l știuși poete-n lume sus,
să fug și de-acest rău și-alt rău mai mare;

133 Și du-mă ca să văd, unde mi-ai spus,
și poarta lui Sân Pietru, ca și plânsul
celor ce zici că-n veci e neam răpus.“

136 *Porni atunci, și-urmând eu după dânsul.*

126 **Țara Sa:** Paradisul ceresc.

134 **Poarta lui Sân Pietru:** Poarta Purgatoriului care este păzită de un înger: acesta are cheile Purgatoriului, primite de la Sfântul Petru.

CÂNTUL II

Invocația către muze. Sovăirea lui Dante, dojana și îndemnurile lui Virgiliu. Rugămintea Beatricei. Înspre poarta Infernului

- 1 Era-n amurg, și-ntunecata zare
scăpa de truda sa pe tot ce-i viu
pe-acest pământ; eu singur fost-am care
- 4 făceam gătire ca-ntrarmat să fiu
și grelei căi și milei petrecute,
pe care-acum din minte le descriu.
- 7 Înaltul geniu, Muze, aci mi-ajute:
și-a ta noblete-aci să ți s-arete,
tu, minte-a mea, ce-ai scris cele văzute!
- 10 Și-am zis: „Tu, cel [ce] mă conduci, poete,
să-mi vezi puterea de e-n stare – ori nu-i
să intre-n căi atâtă de secrete.
- 13 Părintele lui Silviu-a mers, cum spui,
la cei nemuritori [nu doar în minte,
ci el aevea, cu-ntreg trupul lui].

1-5 **Era în amurg** etc.: Versurile acestea au un ritm grav, se simte în ele neliniștea lui Dante care, singur între cei vii, pe când oamenii și animalele se odihnesc noaptea de ostenelelor lor, trebuie să pornească într-o călătorie grea și plină de primejdii mari.

7 **Înaltul geniu:** Este vorba de geniul lui Dante, puternică personalitate conștiință de valoarea sa.

13 **Părintele lui Silviu:** Enea, tatăl lui Silviu. Virgiliu povestește în *Eneida*, în Cartea a VI-a, coborârea în Infern a lui Enea, viu încă.

- 16 Dar dacă-i fu propice-al lumii Tată
și-l ai și-efectul'nalt din el aminte
și ce și cum avea să ias-odată,
- 19 nu e nedemn să creadă cel cuminte
c-a fost ales, din Cerul cel mai sus,
imperiului și Romei ca părinte;
- 22 iar ea și el, și-i drept să fie spus,
ursite-au fost cetății sfinte-a tale,
urmașule-a lui Petru-ntâiul pus.
- 25 În mult de tine-a sa cântată cale
El lucruri auzi ce-au fost temei
și-nvingerii și mantiei papale.
- 28 Apoi, cătând dovezi credinții-acei
din care-al mântuirii drum purcede,
s-a dus și-Alesul Vas în cer la ei.

17 **Efect:** E vorba de Imperiul Roman.

20 **C-a fost ales:** Enea.

20 **Din cerul cel mai sus:** Din Empireu care, după concepția creștină urmată de Dante, este sediul lui Dumnezeu.

22 **Ea și el:** Roma și imperiul.

24 **Urmaș al lui Petru:** papă.

27 **Învingerii:** Învingerea de către Enea a lui Turnus, conducătorul rutulilor, și deci asigurarea sediului imperiului.

27 **Mantie papale:** Puterea papală care, în urma victoriei lui Enea asupra rutulilor și deci a întemeierii Imperiului Roman, trebuia să-și albă reședința la Roma.

30 **Alesul Vas:** Așa este numit în *Faptele Apostolilor* Sfântul Pavel.

30 **În cer la ei:** Dante acredează legenda după care Apostolul Pavel ar fi mers și în Cer și în Infern.